

SPIS TREŚCI / CONTENTS

KSIĄDZ HUBERT RASZKOWSKI – biografia (po polsku).....	1
FATHER HUBERT RASZKOWSKI – biography (in English).....	2
Dokumenty i zdjęcia / documents and photos.....	3

KSIĄDZ HUBERT RASZKOWSKI – BIOGRAFIA (PO POLSKU)

dzięki uprzejmości p. Huberta Rossa, Szkocja, III.2014

Urodził się 7 sierpnia 1906 we wsi Grodziczno na Pomorzu, w ówczesnym zaborze pruskim (niemieckim). Był synem Józefa i Pauliny z domu Goralski.

Sakrament Chrztu św. przyjął w lokalnym kościele parafialnym pw. św. Piotra i Pawła.

Szkołę średnią ukończył w 1926. Maturę zdał w czerwcu tego roku na posiedzeniu kierowanym przez niejakiego Dr Czesława Frankiewicza z Torunia.

Następnie studiował teologię w Seminarium Duchownym w Pelplinie i w Rzymie.

Święcenia kapłańskie przyjął w grudniu 1930.

Mszę św. Prymicyjną odprawił 23 grudnia 1930 w kościele pw. św. Piotra i Pawła w rodzinnym Grodzicznie.

Wiadomo, że przez pewien czas był wikariuszem w Świeciu niedaleko Bydgoszczy. W 1934 został tam kapelanem Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” numer X1.

Następnie jako wikariusz posługiwał w parafii pw. św. Mikołaja w Fordonie pod Bydgoszczą.

Po niemieckiej ataku na Rzeczpospolitą Bydgoszcz zajęty został już 2 września 1939. Natychmiast rozpoczęła się tzw. „Intelligenzaktion” (pl. „Akcja Inteligencja”) - akcja eksterminacji polskiej inteligencji i warstw przywódczych Pomorza.

2 października lokalny oddział „Volksdeutscher Selbstschutz”, paramilitarnej organizacji niemieckiej mniejszości w Polsce utworzonej we wrześniu 1939 po rozpoczęciu okupacji, aresztował kilkunastu mieszkańców Fordonu. Ośmiu z nich zamordowano publicznie na rynku miejskim, pod murami kościoła pw. św. Mikołaja.

Ks. Raszkowski był jedną z męczeńskich ofiar.

Ciała pomordowanych pochowano we wspólnym grobie na tzw. starym cmentarzu.

Niemiecka „Intelligenzaktion” pochłonęła dziesiątki tysięcy Polaków. W samej „Dolinie Śmierci” pod Fordonem Niemcy zamordowali od 1,200-3,000 mieszkańców Bydgoszczy i okolic.

Ciało ks. Raszkowskiego wraz z ciałami innych ofiar niemieckiej masakry roku 1939 zostało ekshumowane 4/5 maja 1939 i uroczystie pochowane na cmentarzu parafialnym w Fordonie. Tablica nagrobna zawiera nazwiska wszystkich 8 ofiar zbrodni.

Imię ks. Raszkowskiego znajduje się także na pomniku fordońskich ofiar niemieckiej okupacji stojącym na rynku w Starym Fordonie.

Najstarszy brat ks. Huberta, Damazy, był komisarycznym prezydentem miasta Grudziądza we wrześniu 1939, gdy rozpoczęła się niemiecka agresja na Rzeczpospolitą, i podpisał akt formalnej kapitulacji miasta.

Inny z braci Huberta, Izidor, oficer polskiej armii, został także przez Niemców zamordowany. Jego najmłodszy brat, Stefan – mój ojciec – przeżył niemiecki obóz koncentracyjny Auschwitz i wyemigrował do Szkocji, gdzie poznał moją matkę.

Hubert Ross

FATHER HUBERT RASZKOWSKI – BIOGRAPHY (IN ENGLISH)

22.vii.1977

thanks to Mr Hubert Ross kindness, iii.2014

He was born on 7th of August 1906 in a village of Grodziczno in Pomerania, to Joseph and Pauline neé Goralski, in the then German Prussia.

He was baptized at a local st Peter and Paul parish church.

He finished High School in 1926 in then independent Poland. There is a record of his final Matura exams in June of that year at a sitting chaired by Dr Czeslaw Frankiewicz of Toruń.

After High School he studied theology at the Theological Seminary in Pelplin and in Rome.

He was ordained as a priest in December 1930.

His first Mass he celebrated in Grodziczno's st Peter and Paul church on 23rd of December 1930.

There is a record of him as a priest in Świecie, near Bydgoszcz, in 1934 when he was appointed Chaplain to the Polish Gymnastic Society „Sokół” number X1 in 1934.

Next he was posted to st Nicholas parish in Fordon near Bydgoszcz as its vicar.

After German invasion of Poland Bydgoszcz was overrun on the 2nd of September 1939. Almost immediately an „Intelligenzaktion” - aimed at extermination of Polish intelligentsia and ruling classes in Pomerania – was initiated.

On 2nd of October 1939 a local unit of „Volksdeutscher Selbstschutz”, a paramilitary organization of ethnic German members of the German minority in Poland set up at the outset of German occupation of Poland, arrested a dozen or so residents of Fordon. Eight of them were publically executed on the town square, by st Nicholas church wall.

Fr Raszkowski was one of them.

Their bodies were buried in a common grave in a local „old” cemetery.

German „Intelligenzaktion” claimed tens of thousands of murdered Poles. In Fordon's „Valley of Death” alone 1,200-3,000 Poles from Bydgoszcz and vicinity perished.

Fr Raszkowski's body was exhumed with other victims of 1939 massacre on 4/5th of May 1947 and laid to rest in a local st Nicholas parish cemetery in Fordon. A grave plaque list the names of all eight victims of the execution.

His name is also engraved on the monument to the Fordon victims of German oppression in Old Fordon town square.

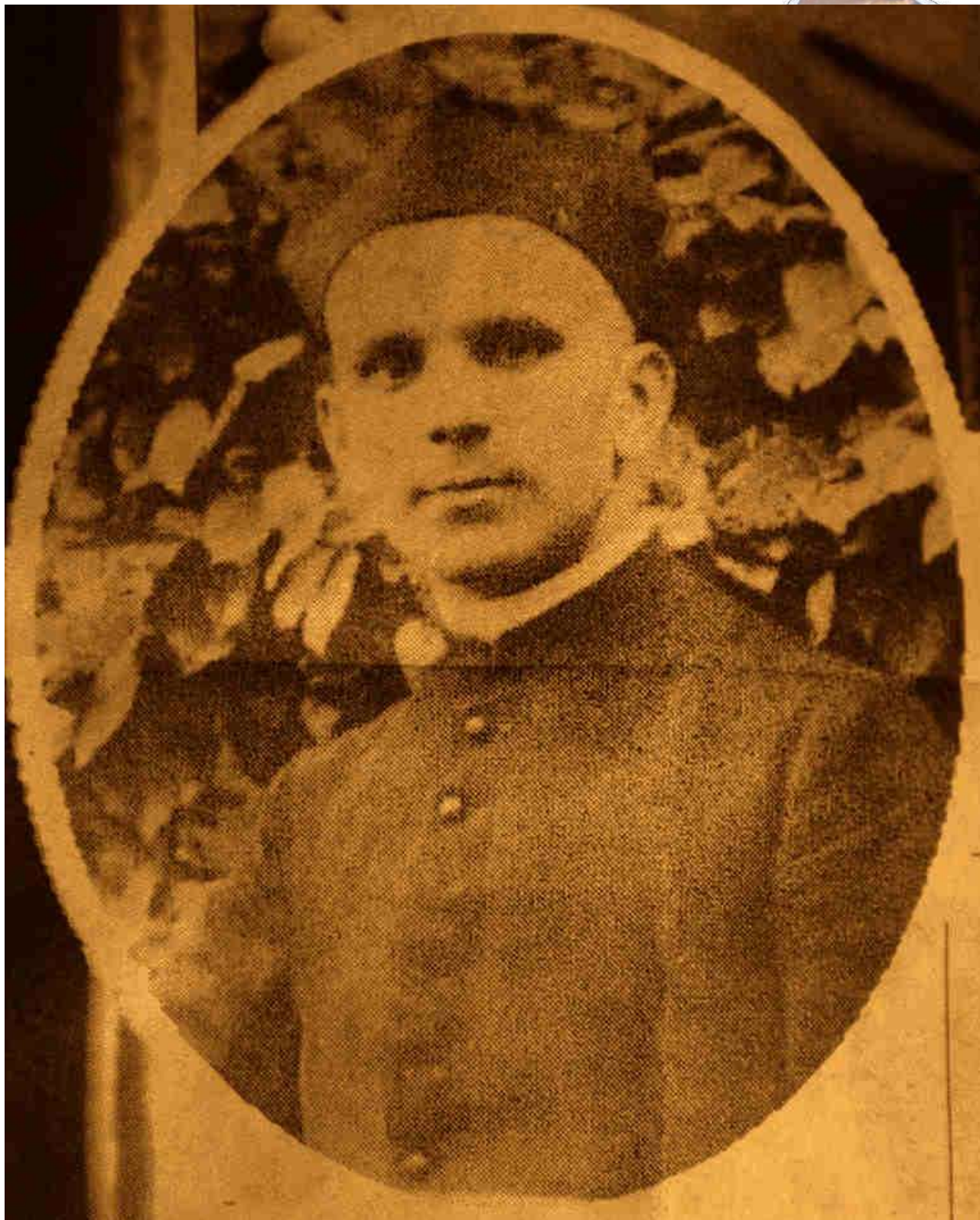
Hubert's oldest brother Damazy was the Commissary President of Grudziądz in September 1939 when the Germans invaded Poland and signed the formal surrender document.

Another of Hubert's brothers, Izydor was an Army Officer who was murdered by the Germans and his youngest brother was my father Stefan who survived incarceration in Auschwitz concentration camp; and emigrated from Poland to Scotland where he married my mother.

Hubert Ross

DOKUMENTY I ZDJĘCIA / DOCUMENTS AND PHOTOS

dzięki uprzejmości p. Huberta Rossa / thanks to Mr Huberta Rossa kindness - III.2014

ks. Hubert Raszowski

Fr Hubert Raszowski

22...
A.

Nr. 35.

Grodziszewo, am 8. August 1906.

Vor dem unterzeichneten Standesbeamten erschien heute, der Persönlichkeit nach

bekannt,
der Bräutigam Joseph Raszkowski

wohnhaft in Grodziszewo,

Katholik Religion, und zeigte an, daß von der

Pauline Raszkowska, geboren

Grodziszewo, früher in Grodziszewo,

Katholik Religion,

wohnhaft bei ihm

zu Hof Grodziszewo in seiner Wohnung

am sieben^{ten} August des Jahres

tausend neunhundert ~~und fünf~~, ~~um~~ mittags

um ~~vier~~ Uhr ein Knabe

geboren worden sei und daß das Kind ~~sein~~ Vornamen

Hubert

erhalten habe.

Vorgelesen, genehmigt und unterschrieben.

Josef Kuszowski

Der Standesbeamte.

W. Wachsmuth
Stenemina

Akt urodzenia Huberta Raszkowskiego

Hubert Raszkowski's birth certificate

ŚW. FRANCISZEK KSAWERY T. J.
Apostoł Indyj

Obrazek na pamiątkę Mszy św. Prymicyjnej
ks. Huberta Raszkowskiego

Bóg ojców waszych posłał
mnie do was.
(Ex. III. 13.)

PAMIĄTKA
Pierwszej Mszy Św.,
którą Bogu złożył
Ks. Hubert Raszkowski
w kościele parafjalnym
w Grodzicznie
dnia 23. grudnia 1930 r.

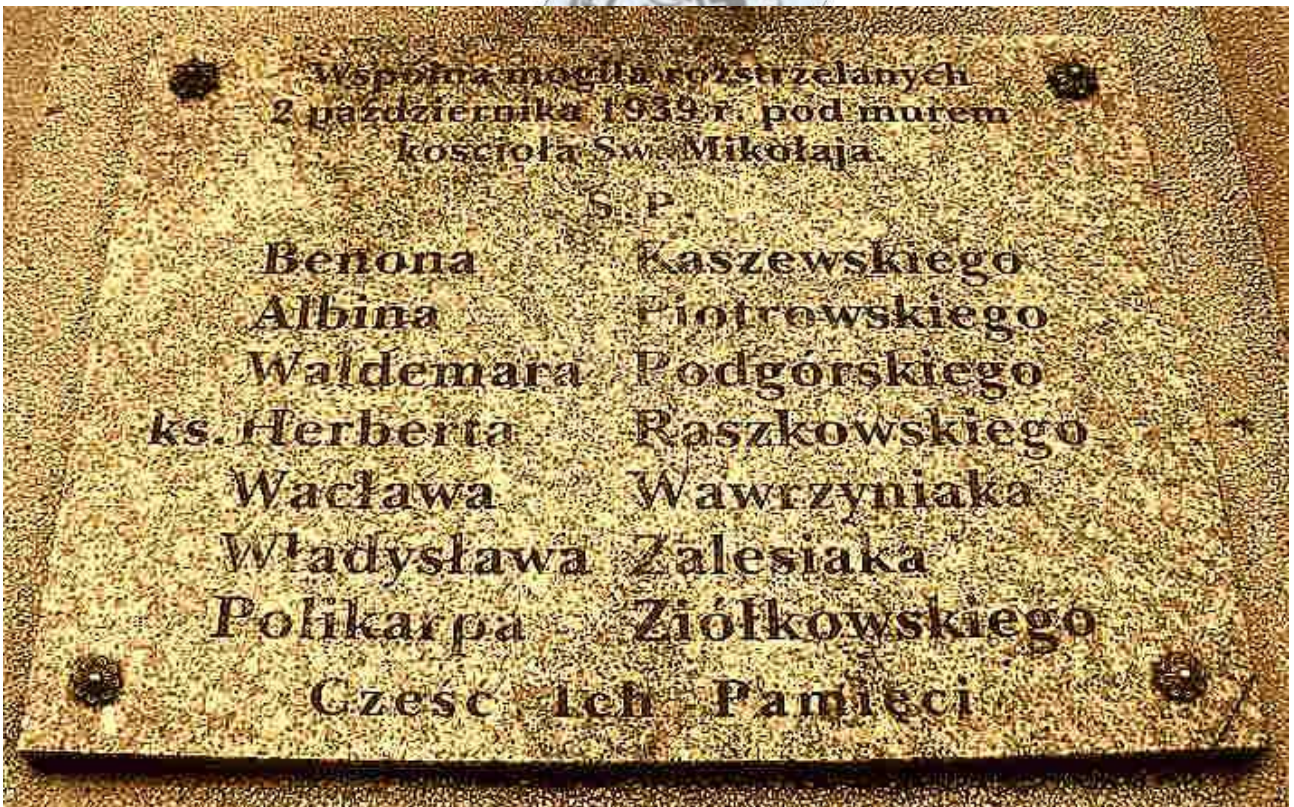
Albowiem innego fundamen-
tu nikt położyć nie może, prócz
tego, który położon jest, którym
jest Chrystus Jezus.
(I. Kor. III. 11.)

Fr Hubert Roszkowski's first Holy Mass
commemorative card

Uroczysty pogrzeb ofiar zbrodni 2 października 1939,
4/5 maja 1947, po ekshumacji

Re-burial of 2nd of October 1939 victims,
4/5th of May 1947, after exhumation

Tablica nagrobna, cmentarz parafialny, Fordon

Grave stone, parish cemetery, Fordon

Pomnik ofiar II wojny światowej
Rynek, Stary Fordon

Victims of the II World War monument
Town square, Old Fordon

